

Год. III.

Број 37.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
 СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
 СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Св. Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Сава Петровић.

У Новом Саду 12. септембра 1893.

† Сергије Шакрак-Нишић.

Срце пам се од туге стеже и дркће нам перо у руци, кад на овом месту морамо да забележимо смрт и овако да подижемо спомен млађаној снази једној, која је за последње две и по године била душа и понес листа овога.

Са чела листа спуштамо ево име Сергија Шакрак-Нишића у овај при оквир, да га још једном прикажемо нашој читалачкој публици, за коју је он толико радио, свом великом вољом својом, свом снагом својом и свом душом својом.

У најлепшем цвету живота, сред најживља рада, толи корисна по првву и народ, неумитна смрт поништи све наде, које су полагане биле у ретко истрајно вредна и умна човека, одлична члана јерархије српске, књижевника, сињела Сергија Шакрак-Нишића.

Неуморним радом својим, у животу пуном тешке борбе за опстанак, спремао се покојник, да искрено и с одушевљењем послужу цркви својој и

народу своме, и баш онда, када је оружан спремом и знањем хтео да отпочне озбиљан и тежак посао, када је из бурне борбе животне дошао на праг тихог пристаништа, не даде му се да уђе у светилиште мирног и озбиљног рада, не даде му се да развије снагу своју у оном правцу, који му најмилији беше — правцу учитељском.

„Монашка школа у Хопову“ — тај идеал његових тежња, тај центар свега мишљења и делања његова за последњих година, та интелектуална творевина његова, којој је он хтео да посвети и тело и дух свој, којој је он хтео да уздигне име и значај, за коју се он сав жртвовао, изгубила је смрћу његовом вредног управитеља, учитеља и ретког пријатеља.

Ко познаје покојника са колико је воље до села радио на књизи, пишући чланке разног садржаја по јавним листовима и расправљајући стварно и зналачки у овом листу наша народно-црквена автономна питања, ко зна како је он свом силом душе своје помагао мисао „о удружењу свештенства“, сматрајући то удружење као једини услов моралног и интелектуалног напретка нашег свештенства и ко познаје прилике наше и људе — тај збиља зажалити мора, што Бог не даде покојнику бар још толико живота и снаге, да као управитељ коју годину поради на овом просветном заводу, школи монашкој, том стожеру умног напредовања нашег монашког свештенства, да оправда и мисао о подизању те школе и сатисфакцију даде свом интелектуалном напрезању око остварења те мисли.

Но ко ће као Бог! И ако се покојнику не даде, да уђе у школу ту, да знањем и умењем својим послужи угледу чина, коме се и сам посветио. ипак у манастиру Хопову на непосредном догледу монашке школе почива тело синђела Сергија изабраног али несуђеног управитеља те школе. Воља је воља, да бар телом буде крај завода тога, за који се његов дух за живота му толико борио.

У колу млађег свештенства, које је од неколико година амо почело да ради на књизи и просвети, пристаје без сумње покојник у прве редове кола тога. За кратка века свога, у коме је способностима и енергијом својом знао себи да извојује одличан положај и углед у цркви и у народу, урадио је покојник много више него што се то смело и могло очекивати. Да није толико радио, да није сувише напрезао дух свој, да није више хтео него што је могао, да није заборавио на физичку снагу своју — дочекао би још више и већих плодова духа и рада свога.

Али хвала му и на томе. Он је учинио што је могао; на његовим друговима је, да наставе и развију дела на којима је он снагу своју тропио и истрошио.

Заслуге његове стекле су признања на најмеродавнијем месту. Неуморни рад његов као члана јерархије и званичника црквено-автономног наградио је Патријарх Српски. Његова Светост Господин Георгије, подигнув га у редове више јерархије а књижевни рад му је признала „Матица Српска“, изабрав га за члана књижевног одељења и одбора свога.

У покојнику изгубила је црква и јерархија српска одличног члана свога, књига српска умног раденика, народ српски искреног родољуба а лист овај највреднијег раденика свога.

* * *

Сергије Шакрак-Нинић родио се на чењешком острву, у чисто српском селу Ловри у будимској епархији, 15. фебруара 1860. год. Учио је гимназијалне науке у Карловцима и Будимпешти и не могав их као син сиромашног родитеља довршити, привремено је учитељавао неколико година и за то време је оспособљен за сталног учитеља на сомборској учитељској школи. Осећајући потребу вишег образовања отишао је у богословију и свршио је са врло добрим успехом. Како му је у Карловцима жена умрла, кад сврши богословију посвети се монашком чину и узе на се расу у манастиру Бездину 1888. год. Исте године 30. октобра рукоположио га је за ђакона

www.n3b.rs
 У Н И В Е Р З И Т Е Т С К А Б И Б Л И О Т Е К А

3. новембра за пресвитера тадашњи темишварски епископ а сада патријарх српски Његова Светост Господин Георгије. Као јеромонах служио је годину дана у Араду као протопресвитерски капелан и вероучитељ вољно и савесно, а за тим годину дана као епархијски бележник у Темишвару, где је његову вредност још боље упознао Његова Светост г. Патријарх, те га је, примивши управу обудовљене епархије бачке поставио 16. јунија 1891. за бележника у бачкој дијецези, у којој је покојник под надзором Његове Светости, начинио реда у управи и уредио дотле до крајности неуређену архиву, крунисав свој рад: „Првим извештајем епархије бачке“, књигом, која му је опште признање стекла. Као бележник бачке епархије деловао је до 1. априла 1893. год. када је због нарушеног здравља на звању томе оставку дао, у намери, да се телесно опорави и спреми за упра у Лонашке школе, која му је још тада намењена била. Од Његове Светости г. патријарха српског одликован је црвеним појасом 9. јулија 1891. год. а 24. марта 1893. год. уведен је у ред више јерархије као патријарашки синђел. — У месецу јуну ове године био је у Црној Гори на ободској прослави и на том путу му је већ позлило. Вратив се са тога, за њега напорног, пута посетио је своје родитеље у Ловри — где је био очевидац несреће, која постиже село то услед пожара, који је опустошио мал не цело место. Дошавши у Нови Сад невољан, написао је још последњи позив на народ, у коме вапије за помоћ пострадалом селу своме и за тим је отишао у Фрушку Гору, да се опорави, но већ доцкан беше, јер га ту болест, која га је годинама мучила и која се услед последњих телесних и душевних напора развила, свали у постељу и за неколико дана по томе 4. септембра у јутру испустио је млађани дух свој у манастиру Хопову у наручју браће своје по Христу и чину. —

* * *

Погреб покојников беше јасан доказ колико је поштован и цењен био у браће своје, пријатеља, знанаца на и парода. Давно се не памти толико учешћа за пустињаком-калуђером.

Св. литургију над покојником одслужине: јеромонах Јосиф Јовичић и ђакон Георгије Видицки, бележник епархије бачке. На опелу су чиновдјејствовали г.г.: Иларион Руварац и Платон Телечки архимандрити, Митрофан Шевић протосинђел, Сава Орловић, Митрофан Павловић, Мирон Ђорђевић и Емилијан Бајић игумани, Јосиф Јовичић, Митрофан Милутиновић, Сергије Попић, Сава Влаховић, Јеротеј Берић јеромонаси, Евђеније Ковиљац и Стеван Стевановић пароси, протођакон Лукијан Богдановић, катихета карловачке гимназије, јерођакон Георгије Видицки, бележник бачке епархије, Гаврило ђакон ковиљски и Атанасије ђакон гретешки.

У цркви се опростио од покојника пријатељ му и друг Мирон Ђорђевић, игуман ковиљски, а на гробу је школски референт Стеван В. Поповић у смињеној беседи истакао заслуге покојника као књижевника и достојна члана јерархије наше.

„Матицу Српску“ заступали су при спроводу: Павле Гостовић потпредседник, А. Хацић секретар, Сава Петровић актуар, Милан А. Јовановић, др. Паја Јанковић и Аркадије Варађанин. Осим њих из Новог Сада је било много одличних пријатеља и поштовача покојникових, који су дошли, да му присуством својим при спроводу одаду последњу почаст. Чиновници епархије бачке поштујући свога негдашњег друга с киме су више година радили, положили су на самртни одар му леп венац са натписом: „Сергију Шакраку-Нинићу, чиновници епархије бачке.“

* * *

Тако се ето доврши живот Сергија Шакрака-Нинића — човека, чије ће име свагда светло стајати у народу и златни слави уписано бити међу раденицима овога листа, из кога му ево још последњи пут кличемо:

Слава ти, вредни радениче, хвала ти на принесеном дару за живота и вечна ти памет била!

М.

СВЕТО ПИСМО КАО НАЈСТАРИЈИ ПИСМЕНИ СПОМЕНИК У СВЕТскоЈ ЛИТЕРАТУРИ.

Писао Тимотије Димитријевић, свештеник у Суботици.

(Наставак).*

Што се тиче сваке књиге засебно, Јудеји из Палестине сваку књигу називаху по првим почетним словима исте; а Јудеји из Александрије сваку књигу назваше по главном предмету садржаја књиге. Према овоме, прва књига, као што Ориген говори зове се: „Genesis“, а у Јевреја назива се по првом почетном слову: »*Beereschit*«, а то значи „въ началѣ“ т. ј. у почетку; за тим, друга књига, зове се: „Исход“, а у Јевреја „*Vellesmoth*“ т. ј. „сиј имена“; трећа књига зове се: „Левит“, а у Јевреја „*Vaicra*“ т. ј. „и воззвалѣ“; четврта се зове: „Числа“, а у Јевреја „*Hammesphcodim*“ (четврта књига називала се по првом слову *Vajedabber*, као што то сведочи блажени Јероним); пета се зове у словенској библији: „Второзаконије“, а у Јевреја: *Elle hadebbarim*.²⁵

Да би пак што јасније показали јединство целог Петокњижја, ми држимо за неопходно нужно, подробно изложити садржину сваке поједине књиге Петокњижја.

Прва књига назива се Бытја т. ј. постање, јер она излаже створење васелене, неба и земље и свега видимога, шта више описује и насеђење самога раја, као што се врло лепо о овоме говори у Синописеу светога Атанасија.²⁶ Не можемо а да не признамо, да назив књиге Би-тија не одговара потпуно садржају књиге. Јер већи део садржаја излаже и говори о изабрању вернога народа, дочим о самом постању, који наслов књига носи, говори се само у прве две главе. Истина, да Мојсије почиње своје Петокњижје са створењем света, но то је он чинио више ради тога, да би дао што тврђи основ целога свога спису; јер по изложењу историје происхођења рода човечјег, он одмах прелази на изложење главнога садржаја књиге постања т. ј. којим начином је Бог благоизволио изабрати један само народ, да буде чувар откри-вeња Његовога и како је Бог тај народ упућивао да достигне напред назначену цел.²⁷

²⁵ Ориген нам сведочи о називу ових књига.

²⁶ Athanas. Synopsis 5. (M. 28. 296.)

²⁷ Врло је добра примедба Никола Лире, који

Према томе књига Постања по својој садржају врло се згодно може на два дела поделити; први (1, 1—11, 26) излаже судбу целог човечјег рода до онога времена, када је Бог изабрао једнога човека по имену Аврама, у семену којег дужни беху добити благослов сви народи земаљски; други део (12, 1—50, 26) проводи историју Аврама и потомства његова до времена, када се потомство Аврамово почело у Египту у велики народ развијати. Међу тим сам писац књиге Бытија, по оправданој примедби савремених тумача, дели сасвим друкчије књигу. Наиме писац дели књигу на десет одељења, од којих се првих пет одељења односе првоме делу књиге, а других пет другоме делу књиге. Та одељења нису једнака, јер једна се састоје из неколико стихова, а друга из неколико глава; но та разлика не даје нам права, да можемо одрицати ову поделу самог писца. Јер краткоћа или дужина појединих одељења објашњава се просто различним значајем садржаног материјала у одељењима за цел писца; према томе, што је од мање важности, спомиње у кратко писац, само да би се могао што подробније задржати на описивању оних догађаја и предмета, који су од веће важности.

Главна цел писца састојала се у томе, да опише изабрање тога племена, кроз које је требао цео род људски да добије благослов.

Имајући то у виду, свештени писац почиње са створењем света, и ако додирује остала племена и народе, да би показао свезу њихову са народом изабраним, но судбину и историју њихову он боље рећи тек више напомиње, него што описује, и тако рећи, не допушта подробнога изложења историје тих народа, да би се што боље могао придржавати истакнуте теме, управљајући и мисли читалаца само на исту. Натписима пак, који оживљавају у памети непосредно све оно што је напред испричано, он тако вешто снаја сва одељења књиге међу собом, да се баш кроз то још боље видети може јединство књиге.

вели: Бытје по преимуществу поколења излаже изабрање вернога народа и одељење његово од невернога.

* У 35. броју овога листа на стр. 552., у другом ступцу а 3. реду од озго, стављено је у овом чланку погрешно „поновљени бројеви“, а треба да је „поновљени закони“ — што се озим исправља. Ур.

После ових примедба ми прелазимо на саму анализу књиге Битија, имајући на уму да докажемо, како се сва одељења слажу међу собом и стоје у тесној свези једно с другим; и како сва скупа потпуно одговарају указаној цели.

Увод (1, 1—2, 3) садржи величанствени опис створења целог света. Величанственим описом овим указује божанствени писац не само на бесконачну благод и силу Божју, него представља и приказује нам уједно и потпуну зависност свијух ствари од Бога, услед које дужне су све ствари потпуну и савршену послушност према свемогућству и благодсти Творца имати и одавати.

Први део (2, 4—11, 26), по изложењу историје происхођења рода човечјег, говори о томе, да је Бог, пошто није нашао потпуне послушности међу људима, оставио непокорне и непослушне људе, изабравши једнога само човека, ради сачувања истинитог откривења у потомству његовом, да би доцније могао услед тога благословити у семену истога све народе земаљске.

1. *Историја неба и земље* (2, 4—4, 26); после натписа (2, 4) подробно описује, на који начин и каквим је даровима Бог обдарио првога човека, предложивши му лаку заповест (2, 5—25); но преварени змијом прародитељи нису сачували заповести Божје, услед чега беху прогнани из раја, но ипак за то не беху лишени сасвим надежде на спасење, јер добише обећање будућега испуњења (3, 1—23); међу тим каштага ова није сметала прворођеноме сину Адамовом, да одмах учини најтежи грех, убиством рођенога брата свога. Баш за то се и рађа место Кајина други син Адаму, именом Сит, и од тога времена род човечји као да се поделио на две неједнаке половине т. ј. на оне, који беху одани Богу (4, 14), и на оне, који провађаху живот свој у одаљености од Бога (4, 16) т. ј. у безакоњу. Набрајају се потомци Кајина и за тим се причање о њима прекраћује* (4, 1—26).

* Божанствени писац обично увек напред описује историју оних, које мисли обичи у своје причању пред следећом историјом изабранога племена. Тако и пр. потомке Кајина он набраја пре потомака Сита; народе, који произађоше од Јафета и Хама — пре оних, који су произишли од Сима; народе пак, који су произишли од Сима, но који немају одношаја к изабраноме племену — пре линије Тарице; потомке пак Исмаилове набраја пре историје

2. *Историја Адама* (5, 1—6, 8); после натписа (5, 1—2) набраја потомке његове, који се родеше од другога сина његова Сита, до Ноја и његових синова (5, 3—32); указује, како се они не држаше заповести Божјих, него смешавши се са потомцима Кајина, до таквога разврата беху дошли, да је само један Ноје нашао милости пред Богом (6, 1—8).

3. *Историја Ноја* (6, 9—9, 29); после натписа (6, 9—10) описује беде и грозоте потопа, којима је Бог истребио грешни род човечји, сачувавши само породицу Нојеву (6, 11—22; 7, 1—24; 8, 1—20); за тим говори о новом завету, који је закључен између Бога и Ноја и синова његових (9, 9); за тим божанствени писац говори, како се између самих синова Нојевих нашао један (Хам), кога Ноје беше принуђен проклетати; но за то други беше изабран Богом, да би у његовоме потомству добили благослов сви остали народи (9, 18—29).

4. *Историја синова Нојевих* (10, 1—11, 9) садржи, после натписа (10, 1) набрајање родова, који произађоше од Јафета (10, 2—5), од Хама (10, 6—20) и од Сима (10, 21—32), да би се што јасније видело сродство потомака Нојевих између себе (10, 32); за тим долази описивање зидања вавилонске куле, коју потомци Нојеви закључише у својој гордости да начине, када их Бог казнио беше смешавњем разних језика, казнивши их за гордост њихову и уједно показавши им да без Њега не могу ништа учинити (11, 1—9).

5. *Историја Сима* (11, 10—26) набраја за тим потомке прворођенога сина Нојева до Таре, оца Аврамовог путем кога т. ј. Аврама, дужни беху сви народи добити благослов Божји.

Други део (11, 27—50, 26) остављајући на страну све родове, говори само о потомцима Аврамовим, показујући, како се Бог старао о њима и како их је упућивао, док их не доведе у Египат, да би се они умножили у велики народ. А да би још јасније и боље показао, да природно происхођење није довољно ради набрајања у децу Аврамову**, наводи се кратка историја оних потомака Аврамових, који

Исака, а потомке Исави набраја пре историје Јакова. Начин овај примећује се на много места у целој изложењу књиге Постања т. ј. Битија.

** Као што ово јасно посведочава и апостол Павле у посланици Римљанима: 9, 7.

не беху изабрани Богом, ради чувања истинитог откривења Божјег.

1. *Историја Таре* (11, 27—25, 11) са подробнишћу описује призивање Аврамаово, пресељење његово у Ханан, завет — закључени с Богом, за тим дата обећања и осталу судбину његову.

2. *Историја Исмаила* (25, 12—18) говори у кратко о племенима, која произађоше од Исмаила.

3. *Историја Исака* (25, 19—35, 29) из нова разлаже, боље рећи понавља подробно судбину овога сина обећања, или управо судбину његових синова: Исава и Јакова.

4. *Историја Исав* (36, 1—43), који такођер није био изабраник Божји, као ни Исмаил, набраја у кратко само све родове, који произађоше од Исав и родове царава Едомских. Сви они населише земљу Едомску, а Јаков је становао у земљи Хананској (37, 1).

5. Напослетку долази *Историја Јакова* (37, 2—50, 21), у којој се излаже, како су свих 12 синова његових били Богом назначени, да би из њих произишао изабрани народ; прича о судбини њиховој до смрти оца им и смрти Јосифове. По особитој промисли Своје, Бог је наредио тако, да Јосиф, кога браћа продаше, дође у Египат, те да тамо приправи оцу своје и браћи својој место, у којем би они, будући одаљени од својих сродних племена, могли што боље приуговорити за мисију, која беше Богом намењена њима, да је изврше***.

Друга књига Мојсијева Петокњижја носи наслов: „*Исход*“, јер она описује излазак (τὸν ἔξοδον) синова Израјљевих из Египта.

*** Строго узевши три следеће средње књиге, које долазе за књигом Постања, сачињавају прави основ Мојсијевога дела т. ј. Петокњижја, којег прологом служи књига Постања, а епитом је књига поновљених закона. Исте књиге садрже управо у себи основе разних закона, које је Бог предао потомцима Јаковљевим, послетога времена, наиме, када они остадоше велики народ, а с циљу, да их приуговори примању и распрострањењу идеје о општем спасењу кроз Месију. Закони ови нису изложени у логичној свези, којом они беху спојени између себе; него су изложени по реду оних догађаја, како су од Бога даровани и од Мојсија обнародовани, услед чега они стоје у унутарњој свези са историјом Израјљана, а и саме књиге, у којима се они садрже, морамо признати пре историјским, него књигама закона у правој смислу; јер, само трећа књига бави се искључиво изложењем самих закона.

Но осим чудеснога ослобођења Израјљана из египатскога ропства, она описује путовање њихово кроз пустињу до горе Синајске, за тим описује ступање њихово у завет с Богом, и у опште излаже историју народа од смрти Јосифове до друге године путовања по пустињи, а о времену, које је прошло од смрти Јосифове до рођења Мојсијева, говори се само у неколико стихова. Први од тих стихова служе као неки натпис, посредством којег се књига Излазак спаја са предидућом књигом тако рећи истим начином, каквим се спајају између себе одељења књиге Постања. Према овоме, књига Излазак може се врло zgodно поделити на три дела, од којих први (1, 8—13, 16), после кратког увода (1, 1—7) излаже ослобођење народа (1, 8—13, 16); други део излаже путовање до горе Синајске (13, 17—18, 27); трећи пак део завет учињени с Богом (19, 1—40, 38).

Подробни садржај ових делова може бити овако представљен: у уводу (1, 1—7) писац набројавши 12 синова Јаковљевих, који се у Египат преселише, споменувши на ново смрт Јосифову, доводи тиме књигу Изласка са књигом Постања у свезу и уједно показује, како се потомци Јаковљеви размножише за време свога борављења у Египту у велики народ.

I. *Први део* (1, 8—13, 16) говори о изласку народа израјљскога из Египта. За тим се прича како су се синови израјљски размножили, како је владао у Египту нови цар (1, 8), који не познаваше Јосифа и услед тога гоњаше Јевреје. У таком бедном положају Јевреји се обратише молитвом к Богу, тражећи помоћ, коју им Бог већ приуговорљаваше у лицу Мојсија, који је на чудан начин спасен и при царском двору васпитан, но који је морао због убиства једнога угњетача јеврејског бегати у пустињу (1, 8—2, 25); за тим се говори о Мојсију, који је пасавши стадо таста својег у пустињи, Богом призван и опуномоћен ради ослобођења народа свога; о Мојсијевој молби, у којој измољава од Бога свога брата Арона себи за помоћника у своје великоме позиву (3, 1—4, 31); за тим се говори, како Мојсије и Арон захтевају од цара да одмах одпусти народ јеврејски; говори се о девет казни, које је Бог послао на Египат, њихов неуспех код цара, јер цар не хтеде одпустити народ (5, 1—10, 29); најпосле после десете

казне, која се састојала у поразу свијих првенца египатских, цар је био толико потресен, да је одпустио синове израљске (11, 1—12, 36); а у спомен овога чудеснога ослобођења заповеда се, да се сваке године светкује пасха (12, 37—13, 16).

II. *Други део* (13, 17—18, 27) говори о путовању синова Израљевих до горе Синајске. За време овога целог путовања Бог је приуговљавао народ избрани посредством великих чудеса томе важном моменту, да оберучке прихвате дани им закон код горе Синајске. За тим се говори, како су Израљђани били вођени кроз пустињу стубом од облака и стубом од ватре; како су их гонили Египћани, како је Бог водио народ не краћим путем т. ј. кроз земљу Филистејску, већ кроз пустињу к Црвеном мору, како је Мојсије по налогу Божјем Црвено море пруживши руку своју на двоје разделио, те Израљђани пређоше сувим преко мора; а Фараон се утопи са целом коњицом својом (13, 17—15, 21); за тим, када народ стаде у пустињи роптати, претворио је Бог горку воду у слатку, послао им препелице за јело (те се наситише меса, ради којег и роптаху, једући исте читав месец дана); мању с неба и воду им је произвео из камена, а да би их што боље убедио да су од непријатеља својих безопасни, услед молитве Мојсијеве, даровао им је победу над Амалкићанима. (15, 22—26; 16, 13; 17, 16.) Следујући савету таста свога Јотора, Мојсије је установио поглаваре и вође у народу, који беху дужни расправљати све ситније спорове у народу. (18, 1—27)

III. *Трећи део* (19, 1—40, 38) говори о завету, дарованом при гори Синајској. Када се већ народ приволео и показао спреман да ће чувати божанствени закон, издаје Бог заповест Мојсију, да се народ приуговори за примање закона т. ј. да се опере, да буде чист приликом овога најсвечанијег тренутка, т. ј. приликом примања закона (19, 1—15); описује се, како се трећег дана, по обећању датоме преко Мојсија, Бог заиста јавио посред огња, муња и грома и звука трубе — предајући закон; но застрашени Израљђани моле, да Бог

преда своје законе преко Мојсија (19, 16—25; 20, 1—23). — Тада Мојсије свечано предаје народу неке од закона, који се односише на истинито и право богослужење, на дужности према ближњима и на светковање празника (20, 22—26; 23, 19); уједно им предаде и обећање, да ће се Бог непрестано старати за свој народ, ако народ буде испуњавао заповести Божје (23, 20—33) и посредством жртве утврђује закључени с Богом завет (24, 1—9); за тим по заповести Божјој Мојсије одлази на гору да прими плоче од камена, на којима беше записан закон т. ј. заповести Божје, остајући на гори четрдесет дана и четрдесет ноћи у општењу с Богом. У то време добија Мојсије заповести од Бога, да из добровољних прилога народних сагради ковчег завета, у којем би имао Бог пребивати усред народа свога (25, 8); подробно се описује облик ковчега и све свештене утвари и свештеничке одежде, описује се обред посвећења свештеничког и нека правила се дају, која се односе на свакидашње жртвоприношење и на паљење тамјана (25, 9—30, 38); напослетку Бог указује на вештаке који ће тако начинити ковчег завета и остале свештеничке утвари, као што је Бог то потанко описао Мојсију (32, 1—11).

Међу тим Израљђани заборавише на Бога, услед дугога бављења Мојсијевог на гори Синајској начинише себи златно теле и клањаху му се. Сишавши са горе Синајске — Мојсије, те видећи како брзо заборавише синови израљски на Бога, разгневи се и баца из руку својих плоче и разби их под гором; на узе теле које беху начинили и спали га огњем и сатре га у прах; и просу га по води и запоји синове Израљеве; за тим заповеди поубијати идолопоклонике, а осталима, који остадоше у животу, измолио је од Бога помиловање; обновивши завет с Богом, добио је нове заповести (31, 12—34, 35). У последњим главама описује се грађење Ковчега Завета и прављење свештаничких утвари. Слава Божја напунила је Скинију и јасно је сведочила, да је Бог овај народ изабрао за свој народ (35, 1—35; 36, 1—38; 37, 38, 39, и 40, 1—38).

(Наставиће се)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ТАЈНА ЧОВЕЧЈЕ СРЕЂЕ.

(по руском).

Од Георгија А. Николића, свештеника.

„Спомени се негдашњих дана, погледајте године свакога века; питај оца својега и он ће ти јавити, старије своје и казаће ти“. (V. књ. Моје. XXXII., 7.). Извучимо себи поуку из искуства минулог живота човечанства. Не мало поучнога садржи у себи минули живот једног човека, а куд и камо је поучније искуство многих поколења и свега живота, што га људи проживеше.

Чему нас уче негдашњи дани, године свакога века, оци наши и старци наши?

„Свет пролази и жеља његова“ (I. Јов. II, 17), и „нема човеку користи од свега труда његова, којим се труди под сунцем“ (Пронов. I, 3; II, 11); „и што је било то ће бити, што се чинило то ће се чинити и нема ништа ново под сунцем“. (Пронов. I, 9. 10.) Ето прве жалосне истине минулих векова и поколења.

Да, свет пролази: нема на земљи ништа сталнога и непроменљивога. Колико је земља сама претрпела промена од почетка до данас! Колико је било на њој људи, читавих народа, на их је нестало, прах и пепео њихов измењао се са слојевима земље и постао је земљиштем пребивалишта и градова садашњих поколења! Колико је држава поникло, дигло се и напунило васелену славом дела својих и по том пало! Колико је градова процветало раскошем и изобиљем, а сад се ње налази ни трага њихова битисања! Исто је тако променљиво и све остало, што бива на земљи и што бива са човеком. Слава човечја, која пријатно ласка човеку, а кадшто га помрачи и заглуми, пролази и разноси се као звук, често не остављајући за собом ни одјека. Богатство долази и одлази као вали реке. Свеже најтешње и најпријатније кидају се, пријатељство, родбина, наклоност пролазе и измењују се. Једном речи, пролази свет и жеља његова, т. ј. својствене свету жеље и тежње. И ништа није у моћи да заустави то брзо и непрестано кретање у округ.

Човек тражи у свету овом сређе и задовољства. Али сталне и непроменљиве сређе и задовољства не налази, ма да тражи постојано и упорно; „нема човеку користи од свега труда његова, којим се труди под сунцем.“ Дочекује

он, истина, часове уживања, али плод тог уживања је притиснута брига и мука духа. Древни мудрац и цар Соломун, предавши некад душу своју свим жељама света, наслађујући се свим добрима његовим, каква су само за човека и цара могућа, говори: „Постах већи и силнији од свију који бихе пре мене у Јерусалиму; и мудрост моја остаде са мном. Што год жељаху очи моје, не брањех им нити украђивах срцу свом каквога весела, него се срце моје веселаше са свакога труда мојега. А кад погледах на сва дела своја што урадише руке моје, и на труд којим се трудих да урадим, где, све беше таштина и мука духу и нема користи под сунцем.“ (Пронов. II, 9--11.) И је ли само Соломун искусио то? Шта је било крајем древног незнабоштва, које је жедно и неуморно тражило земаљске сређе? Дубоки умор, притиснута брига, коју, како се нису мучили да је заглуме, измишљавајући најнеприроднија уживања од храњења себе славујским језицима и наунаским мозгом (Сенека, Пис. CX) до убијства за насладе своје читавих хиљада робова, ипак је не моглоше заглумити, и вапај очајања у срећи цареваше над свим клицањима незнабожачког света.

Дакле, што год је у свету, краткога је века и променљиво је и не да човеку постојане сређе. Дакле биће увек: „нема ништа ново под сунцем“. Да ли је истинита последња мисао? Ето свет иде напред, човек више и више стиче знања, поправља прилике заједничког живота, више добија власт над природом. Неће ли бити времена, кад ће човек, благодарећи већем развиту, најпосле, разрешити загонетку овога света, и ако не победи смрт, то ће се барем рађати без суза и проживети без муке духа. Тражите одговора од древних векова. Они нам говоре, да је ово пушта нада: „што је било то ће бити“. Па за што је тако то? За то, што у то исто време, кад су науке, вештине, законодавства и остало све достигле виши степен развића свога и савршенства, у то је време и зло, живећи у природи човека, у своје време развијало се са својственом му силом и показивало се кварењем карактера, потресајући и рушећи у најунутарњијем основу опште добро и срећу, основану

крз неколико векова напрегнутим радом ума и воље природног човека. С тога летописи света свечано проповедају ту горку истину, да епоха највећег развита наука и вештина, изобрата, просвете и других грана човечје радности у свију скоро народа нада заједно с епохом покварености њихових карактера и пронасти њихових држава. Тако, познато је, да је у древној Грчкој, век Перикла, век славе лепих вештина и цветања науке, говорништва, философије, био уједно и веком гњилог и поквареног живота и служаше као претеча пропаста Грчке. Познато је, да царевање Александра Македонског, образац, као што називају, свега сјајног, силног, ученог, генијалног, беше уједно обрасцем раскоши, наслада и једва је преживео сам себе. Век славе Тира и Картагине, век њихове простране владавине, силе и богатства, беше и веком раскоши, покварености карактера и весником њиховог уништења. Пропаост римске империје беше приправљена сјајним славним веком Августа. Од древних времена обратимо сада поглед на савремено стање човечанства. Ми готово писмо у стању да корачамо за успехом наука, за разним проналасцима у свим гранама човечјег бића, и не знамо, шта треба учинити још, да би олакшали живот човеку и да би створили срећу његову. Начини васпитања деце усавршени су; човек се научно окренути силе природне на службу себи, као никада до сад; сваки готово рад човечји олакшан је машинама разне врсте, примењивањима тако, да сад може и да не буде тешкога рада; начини саопштавања, који много помажу и духовном развићу и материјалном обогаћењу, у толико су побољшани, да за савременог човека скоро нема простора, — са брзином муње мисао његова прелета с једног краја света до другога у накрет, за читаве миље предаје се звук гласа његов и сам може брже од птице да мења место.

Но да ли је већа срећа на земљи, него пре? Да ли се умањила невоља, болести, да ли је живот постао јефтинији, лакши, веселији, да ли је ишчезло зло људско? Није; основане савременом културом удобности живота дадоше већи простор развитку егоизма, пожуде, раскоши, лениности, насладе, експлоатације сиромаша од богаташа, слабога од силних. А то зло не само да се није умањило, него се, изгледа, више увеличало, него пре. И једва ли се наш век, који је добио сва средства, да створи земну срећу, не довршује

најпотпунијим разочаравањем, као што је некада свет незнабожачки — предхришћански.

Како је, дакле, то? Зар нема ништа за човека осим овог неуредног окретања у округ тежње и разочаравања, зар нема среће на земљи, нема усавршења, напретка? Има, браћо, али не у тим законима, у тим изворима, којима живи свет.

Свет пролззи, али више овога света *вечно живи Бог* са својим законима вечне светости, правде и љубави. И живи не сакривено и не далеко од света, но откривајући Себе свету, упосеби и амо ове изворе вечног живота, у почетку, као *Творац*, а када људи отпадоше од Њега, као *Спаситељ*. Запитајте прошле векове: сви су они веровали у Бога, као прави, истинити извор и узрок живота вечнога; кроз таму незнабожачких заблуда постојано је продирала ова истина и господарила је над умовима. Само *луд*, као што говори пророк Давид, т. ј. покварен умом и срцем или сасвим неваљао човек, услед тупости од грешне страсти изгубио је ову веру.

У Богу добија одгонетљај и тајна човечје среће. Има среће, али њу не даје свет, него Бог, у кога је „обиље радости и утеха у десници до века“. (Псалм XV, 11) Свет не даје постојане среће с тога, 1.) што не садржи у суштини својој узрок живота вечнога, а 2.) с тога, што живи насладом плоти, која растројава и душу и тело човека; он уноси у живот неправду, мржњу, лично самонаслађивање, увреду, обману, притискивање других и с тога сеје непријатељство међу људима и у души човека је немир савести. Бог даје изворе, који називају живот: Он захтева власти духа над страстима плоти, — чистоте, светости, правде и љубави, једном речи оно, што ми називамо добром. Добро ово, као заповест Божја, као вечни узрок самог божанственог живота, и служи као извор човечје среће. За што Соломон не нађе среће? За то, што је он у то време, на које се тужи, живио и радио не по заповестима Божјим, не за добро. За што незнабожачки свет не нађе среће при најпостојанијем труду? За то, што у основи овог труда и среће лежаше егоизам и служба грешној плоти. Воља пак Божја зида срећу човечју на одрицању ових узрока. И прошли векови показују нам, да кад су се људи старали оживотворити у животу правила живота богоугоднога, кад потребе духа господарише над плотским, правда Божја над неправдом, љубав к Богу и ближњему над самољубљем, — тада и

човечанство ближе долазаше к траженој срећи. Оно жени се народа јеврејског, његове час сретне, час несретне судбине, пазећи уз то, да ли је служио Богу или је одступио од Њега. Правда је Божја за све једнака. Не говори слово Божје забудава, да онима, који љубе Бога, све иде на добро. Смрт као награда греха, свакако је неизбежна за свакога, који живи, али онеме, који љуби Бога, и она помаже у добру. Добро, као оживотворење воље Божје, састављајући достојанство човека, прелази с њим и у будући живот и тамо се плод његов расцветаву у већој сили, с тога говори Апостол (1 Јов. II, 17): „који твори вољу Божју, остаје до века“. С тога и истражујући све то цар Соломун говори на крају свога говора о срећи: „Главни је свему што си чуо: Бога се бој и заповести његове држи, јер то је све човеку“ — његово биће, назначење и срећа. (Пропов. XII, 13)

При утврђењу добрих извора у животу добија смисао и напредак човечанства; живот престаје бити простом променом и понављањем једнога и истог; човек добија могућност у истини да се усаврши у оживотворењу вечног правственог идејала, показаног Богом; и сваки успех тада у побољшању начина живота, у примењивањима к благу природе служиће заједно на благо сва-

У Митровици 27. јуна 1893.

Православни елемент у западном богословљу и препорођај му у најновије доба.

(По руском од Стевана Стевановића, пароха у К. Сентивану.)

(Свршетак)

Али тај силни унутарњи покрет није могао бити без значаја по развратак црквено-религиозне свести; важан резултат покрета тога беше у томе, што се на западу пробудила свест, која је потражила васеленску цркву, те један део исте нашла у — грчко-источној цркви, у којој је пређе гледала — мртву телесину.

Начела окефордског покрета избише на видик још боље у другом покрету, који је такође потекао из свести о погрешности протестантизма. То је енглеско-американски покрет, који беше у корист зближења са православним истоком. То беше у шездесетим годинама овог века. Иницијатива у томе припада американској епископалној цркви. Тај се покрет започео баш тамо, где је протестантизам са пуном религиозном слободом

кога човека, а не на штету и притисак један другога.

Такова је поука древних векова. Смисао је његов разумљив. Ако хоћемо да будемо заједно сретни, будимо пре побожни. „Побожност је на све корисна, имајући обећање живота садашњег и будућег“. Изображавајући у себи дух побожности, не ћемо погазити побожности безбожношћу, особито у те дане, кад се захтева да оставимо на страну бриге овога света и да ставимо на суд пред својом савешћу и Богом, кад се тражи самопознање и појачана молитва к Богу за опроштење грехова и добар напредак. Дочек сличних дана, као што су недеља, празници и постови, дочек, као што ми Срби у опште свуда и по градовима и селима дочекујемо те дане, не долазећи у храм божји, похађањем биртија и кафана за време св. службе Божје, сведочи не само о одступању побожности у друштву, него сачињава прави протест хришћанству и друштву и служи као рђав предзнак.

Време би било, да ово хришћани знају, а особито људи од угледа и који заузимају неки положај у друштву, па да ове дане оградe упливом својим од сличних појава. Чегга од њих очекивати? Крај је њихов брига и мука духу и смрт неизбежна.

развио своја начела до крајности. Црквено-религиозни живот изгубио је ту сваку сталност, те се превратио у каотичну сектанску борбу, и услед таквих крајности, наравно је, да је морала наступити — криза! Тада је с том кризом наступила и криза у политичном животу, услед чега је народ пожелео, да нађе једном једно какво било крпко животно начело, које би их све у једно коло сјединити могло. Религиозна свест се заморила била услед непрестаног сектанског гложења, те стала тражити сталнијег ослонаца у цркв. религиозном животу, и отуд се ето изроди прави покрет у корист сједињења цркава.

Покрет тај силно се иказао у епископалној цркви, која је од свију протестантских општина американских најбоље сазнала идеју католичности. Окефордски покрет захватио беше у своје

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

време и њу, на кад наступише боље прилике, она тада устаде отворено за идеју васеленске цркве.

Њени проповедници стадоше са предикаонице указивати народу на пропаст, у коју их води протестантизам, те позивати народ к оживотворењу васеленског начела црквеног, наглашујући, да се ваља сјединити у један црквени организам, у једну католичанску цркву. Ето то хтеде учинити та епископална црква. Но — кад у ствари хтеде да приступи к остварењу те велике црквене мисије, а она на жалост увиде, да ју сама није кадра извршити. Њена црквено-религиозна начела беху раскламитана, литургија јој под уливом протестантизма сведена на мртав обред, те не имађаше ни мало тајанствености и узвишености. У тој невољи својој не могах наћи ослонаца ни у протестантизму ни у католицизму, американска црква обрати се на исток, да би у њему нашла помоћи и нове снаге за препорођај изгубљених у њој начела васеленске цркве.

Започе преписка са истоком; избраше у ту цел особити одбор; важнији чланови те цркве путоваше на исток и у Русију; стајаху у свези са синодом и патријарсима, који сасвим искрено прихватише ову мисао американске цркве.

Тада се у опште рекло, е се велико и важно дело сједињења цркава — ближи крају. Но — велика историјска дела не свршују се тако лако. Требало је пре свега спремити за то историјску основу, требало је прокрчити пута; но од тога ништа не беше учињено, те и овај покрет остаде и опет само — жеља.

Али овај покрет није ипак остао без икаква успеха; он је за собом повукао и *гречки* покрет, тако звани: старо католички.

Споменута два покрета потекоше из крила протестантизма, који се, развивши нагло своја начела, показао немоћним за виша питања црквено-религиозног живота.

Међу тим је и римски католицизам све даље и даље развијао своја једнострана начела...

Реформација је у толико важна, јер је римску цркву прочистила. Услед тога страшног покрета реформатског који је нештедимце открио слабости и мане римске цркве, морао се римски католицизам одрећи многих крајности и заблуда, те се на тридентинском сабору значајно изменио и постао друкчији но што беше у средњем веку. Но суштина му је ипак остала иста. Средњиња тачка римо-католицизма је учење о главенству

папином. Ту тачку је римо-католицизам све боље и боље развијао и утврђивао, док најпосле не дође до *ватиканског сабора* 1870., где је постигнут врхунац развића тога а у догмату о — папској непогрешивости. Овакав догмат беше природна последица целе историје римског хришћанства. Но у том догмату најјасније се показала крајност, у коју је римску цркву довела једнострана организација, а од те крајности ужаснуше се многи одани и верни римске цркве. Ови, а на челу им дубоки зналац црквене историје — Делингер, уложише протест против новог догмата, те подигоше глас свој за — *стари католицизам*, т. ј. за онај, у коме васеленска начела не беху још жртвована папској системи. Коначна цел им беше, као и оних у протестантизму, препорођај потиснутих начела васеленских.

Тај покрет нашао је одјека на православном истоку, код независних општина — западне хришћанске цркве. Плод тога покрета беху богословски скупови разних независних општина.

Тако су одржане богословске конференције у Бону, које обратише на себе пажњу целог образованог света. Ту су први пут православни богослови са западним богословима били лицем к лицу, и резултати ових скупова су веома значајни. Ту је међу осталим питањима изнесено и старо питање о „*filioque*“, у коме је главна разлика међу истоком и западом.

При претресу тога питања ликовала је правда — православног истока! Ваља споменути, да су то питање и раније још, као што треба решили неки ваљани богослови западне цркве који су категорично признали, да је израз „*filioque*“ — „и од сина“ — у западном символу вере незаконит уметак, чега нигда у оригиналном грчком тексту никео-цариградског символа није било. Кад је 1870. пок. грчки архиепископ Алексе Ликурги био у Енглеској, те походио ликолинског епископа Вордворта, овај је у почасти свом госту при богослужењу прочитао символ вере грчки и то без — „*filioque*“; но строге присталице западне цркве подигоше читаву грају на епископа, велели му, да је издајник — англиканизма. Но епископ тај утиша ту бурну рекав, да је символ вере читао — *грчки*, а у грчком оригиналу *нигда* не беше „*filioque*“, те према томе он не имађаше права у оригинал увлачити — туђа уметка.

Силније осуде незаконитости западног учења о „*filioque*“, од ове, нема ваљада, а то и таково мњење је и на бонским конференцијама примљено

и признато. Ту је признато, да је тај уметак у символ вере незаконито дело напекe самовласти, а западни богослови настојаху да задрже уметак тај из чисто практичних обзира, бојећи се да узбуне масу народа, која је већ, свикла да тај уметак сматра за — историјску старину.

Ето, докле је сасвим логичним путем дошло западно богословље. Но и ако на једној страни мисао та потиснута лакном једностраношћу јури у пропаст рационализма и неверства, то она ипак на другој страни, тамо где јој је могуће било да се испод те једностраности ослободи, прилази к признању истине источног православља, од које се при одцељењу одделила. И у том је ето тријумф — православља! И слава је та тим већа, што су истине православља неправославни богослови слободно и без утицаја са православне стране — признали!

Источна православна црква смерно се удала од свију тих покрета у задној цркви, а износила је своје васеленско исповедање тек на молбу и позив запада, који, истрошивши своја црквено-религиозна начела, обраћа се истоку, да му овај у невољи помогне, ономе истоку, за који је говорио, е ту нема хришћанства, но да је оно загушено — пеламом!

Истина је, да је исток поплавлен некретом и изгубив грађанску слободу унутарње ослабио

био, али баш за то, што му је положај тежи и црњи бивао, за то је баш често бацао погледе своје на своју прошлост, а на њеном се драгоценом благу грејао и кренио!

Хришћанство се на истоку очувало чисто и неокрњено, а у томе је истоку — Бог помогао! Истинита начела васеленске цркве, која му дадоше васеленски сабори и св. предање — сачувао је исток до данас. Да је то тако, показују и доказују нам баш сви ти покрети на западу, који беху од реда у корист — истоку, у корист оних светих начела, што у православљу живе.

Покрета онаких данас је мало — видимо их у Чешкој —, но кад тад ће доћи и опет време, у коме ће се самосвест хришћанског света пробудити те по ново истаћи питање о сједињењу цркава — на начелима братске љубави и једнакости.

И тада — шта нама православнима чипити ваља? Ваља нам радити свом снагом на томе сједињењу. То ће бити — нова реформација: реформација којој ће бити основ — васеленско православље! Та реформација срушиће моћ — напекства, а кад се ова сруши, тада ћемо пружити братску руку и — Риму!

Да, тада ћемо се и с Римом сјединити, тада ће овладати светом жељени мир, тада ће у хришћанском свету бити једно стадо и један пастир, али не римски папа, но — *Христос!*

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Извештај о радњи епархијске консисторије Горњо-Карловачке) у сједници држаној у *Плашкол* дне 12. августа о. г. — Узима се на знање извештај катихете Гр. Живк. о понашању и успјеху српско-православнијех ученика на кр. нижој реалци и пренарицији у Петрињи; те закључено, обзиром на велики број ђака предложити кр. земаљској влади, да нареди посебну екскорту за реалце, а посебну за пренарицисте. — Исто тако узима се на повољно знање извештај катихете Ад. Мужд. о владању и успјеху Срба ученика на кр. реалној гимназији у Раковцу (*Carlstadt*). — М. Ц. С. наређује обнову поступка против бившему јеромонаху У. П.; — остаје се при првашњем рјешењу, те да се реституира против одлуци М. Ц. С. на основу §. 2. конексторијалне системе. — Капелану кичком М. Борићу повјерава

се администрацију упражњене парохије у Могорићу, а онслуживање капеланије у Кику предаје се сусједном свештенику Т. Т. — Намјесник П. Грба извештава, да је у Коларићу једногласно изабран парох требињски Душан Малобабић; — избор се потврђује; дојакошњи администратор коларићки В. Б. премјештава се на администрацију парохије Боројевићке, а онслуживање парохије требињске повјерава се сусједном капелану Јаковићу у Сјеничаку. — Избор свештеника Милакаре, који је једногласно у Драгојевићу за пароха изабран, потврђује се, дочим се одбија уток свештеника Р. Лапчевића, управљен на МЦС. против овдешњем рјешењу, којим је из кандидације искључен. — Исто тако се потврђује избор свешт. Милића, који је у Стинану једногласно изабран. — Упућује се парох Ријечки прота Ј. Шорак, који проти својем евентуалном умировљењу протестује, да због сокачкијех разговора областима не

достављује, а Сењски парох одређује се привремено за капелана Ријечког, да уз одређену награду и у Рјени служи. — Сви премјештаји и поминовања ступају у живот са 1. окт. по пов. календару. — Узима се на знање извјештај администратора протопресвитерата кореничког о предци Бјелопољске парохије администратору Ј. Буд. — Парохијско звање у Д. Грачацу изјављује, да не може за повокређирану парохију у Штикади издати матица, пошто су исте још од 1870. године уједно са Грачачкима вођене: — упућује се парохијско звање у Штикади, да се због издавања извадака и попуњења извјештаја званично на парохијско звање у Грачацу обрати, које ће му те податке сваки пут званично и бесплатно издавати имати. — На питање администратора у Градуси, што да чини, пошто матица нема? — рјешено, пакети од политичке власти дупликате тих матица за прене, а за труд око тога посла уставити од мировине Ножанићеве 100 фор. Домовни нако протокол писати из пописних листина надлежне политичке општине. — Парохијско звање у Швици подноси на одобрење напрт иконостаса за своју цркву, молећи да моловање икона сликару Продановићу предаде; — опуномоћавају се проте Грбић и Живковић да напрт прегледају и иконе распореде, а Продановићу се налаже, да један примјерак својег рада консистории на увид поднесе. — Уважава се молба пароха кленовачког Луке Муњаса ради умировљења, препоручујући му, да поднесе и лечничку свједочбу; уједно га и г. Дијецезан због његових услуга цркви кленовачкој учињенијех одликује црвеним појасем. — Налаже се администратору протопресвитерата кореничког, да све свештенике тога протопресвитерата на заједничку исповјед сазове; уједно се још некоји други свештеници опомињу, да се чим прије исповједе и изјасне се зашто то до сада учинили нису. — Због оскудице свештеника одбија се молба М. Бурсаћа и другова му, да се у Тишковцу засебан свештеник намјести. — Наредба финансијалног министарства, коју доставља кр. зем. влада гледе измјене билеговања обитељских извјештаја — циркулираће се свештенству. — Саборски одбор захтјева формалну одлуку гледе умировљења свешт. Ст. Ножанића. — Кр. жуанијска област у Госпићу тужи се на проту В. К. што је некојему инвалиду 5 мјесеци потписивао намире после смрти дотичнога. — Прото В. К. те свештеници С. Пр., Мане Окл., Д. Ки. туже се да им плата за 24 мјесеца исплаћена н.је; — обратити се на кр. земаљску владу. — Парохијско звање у Сењу јавља, да је ондешња наша црква други дан Духова осванула замазана љуцком нечисти; уједно се чита извјештај ондешњег градоког поглаварства, да је у томе вођена истрага безуцијешна остала, обећавајући да ће са свом енергијом истрагу наставити; — обавјестити о том кр. земаљску владу у Загребу. — Парох Оточки извјештава, да ђаку Дражи Седлару има 10 година, те пита би ли га усљед његове и очеве му жеље у православље превео; — упути га да до 18 године његове чека. — На основу дописа МПС. извјестити адвоката В. Пауковића, да је кр. земаљска влада потврдила његов од-

ступ као консисторискијалног фискала. — Забацује се тужба Бајића и другова му из Д. Вр., да свештеник слабо учи дјецу вјеронаук, и да не допушта у подне звонити. Повјеренствени извјештај о вођењу истраге у Садиловцу оставља се *in suspensio*, док се не докаже, да ли је тужитељ позив на расправу добио. — Утоко трговца Ђоке Петровића из Моравица против ондешњег рјешења бр. Е. К. 114 одбија се због проглашеног рока. — Пароху М. П. издаје се на изјасњење тужба неких његових парохијана. — Читају се истражни акта о вођењу истраге у Небљух; — парох се рјешава од тужбе, а истражне трошкове нека плате на полак туженик и тужитељи. — Изјасњење Вељунског пароха Н. М. на тужбу жуанијца Грговића у Благају уступа се ординаријату сењском. — Одбијајући молбу свршеног богослова Медаковића, да се приступи стечајном испиту, укида се прије издања наредба, по којој су поворкоположени свештеници стечајном испиту принуђани, држећи се у том одредбе највишег Рескрипта; уједно се за сваког поворкоположеног свештеника одређује најмање 14-дневна строга чреда. — Одбијају се писмене радње капелана М. Б. које је још 1890. год. за стечајни испит свршити морао, те се исти у окт. на испит позивље. — Одбија се молба Бјелопољске црквене општине, да администратор њихов и Дебелобрдски, на измјенице редом код њих и под Дебелобрдом литургише. — Свештенику Д. Р. даје се укор пред консиет. сједницом усљед против њему подигнуте тужбе. — Протојереју Н. Беговићу у Карловцу одузима се право проповједања, пошто је доказано, да је у својим проповједима нападао достојанство својег Епископа-Дијецезана. — Због разнијех нереди, које је опазив г. Дијецезан приликом своје каноничке визитације, кажњени су: парох А. М. у С. са 3-мјесечном епитимијом у манастиру Гомирју; — парох П. М. у Пл. глобом од 33 фор., свештеник Т. О. у К. глобом од 20 фор., парох М. П. у Г. Вр. са 33 фор., парох Ст. Б. у Д. са 33 фор., парох Д. В. у В. глобом од 50 фор.; а парох И. Д. у О. има се опоменути. — Због узорног реда и рада одликовани су: администратор и катихета у Госпићу М. *Алић* чином протојереја, парох М. *Мажетровић* у Грачацу црвеним појасем. — Свештенику Ст. К. у См. изражено је писмено признање. Ј. Т.

— (Архидијецезална Консисториа) у редовној седници својој од 31. авг. (12. септ.) о. г. од важијих предмета предузела је и решила: Узима се на знање именовање јереја Марка *Шуле* за катихету на пучким школама у Руми. — Узето је на знање произведење Вацлија *Николајевића*, пароха пришког, за протојереја. — Раковачки јеромонах *Василијан* одређује се за администратора парохије у Свилошу, а Оповски јеромонах *Митрофан* премешта се у манастир Раковац. — По ново ће се умолити кр. зем. влада у Загребу за установљење места сталног православног *катихете* на средњим школама у Осеку. — Досадањи капелан у Новим Карловцима Димитрије *Дамјановић* потврђује се за пароха у Угриновци. — Одређује се избор пароха у Илоку, Беркасову и Бешенову. — Има се расписати стечај на парохију

WWW.UNILIB.RS — (Парастос.) Његово Високопреосвештенство митрополит пригорски, Митрофан Бан, на глас о смрти уредника овог листа Сергија Шакрак-Нишића одржао је на Цетињу парастос у покој душе врлог покојника.

— (Одликовање.) На празник св. Преображења о. г. произведен је г. парох пришки *Василије Николајевић* за почасног *протојереја* на архијерејској служби, коју је служила Његова Светост Патријарх српски Георгије у Карловцима. Честитамо г. Николајевићу на том одликовању, које је по врлинама својим занета заслужио.

— (Освећење српске православне цркве у Бечу.) Пишу нам из *Беча*, да ће се тамошња новосаграђена *српска црква св. Силве* осветити у недељу 3. (15.) октобра о. г., по жељи Његовог Високопреосвештенства г. митрополита черновичког *Силвестра*, који ће тај свети чин лично извршити.

— (Нови митрополит Московски Сергије.) Руски листови пишу, да је руски Св. Синод на место покојног митрополита Московског Леонтија, чијом је смрћу речена митрополија остала упражњена, изабрао *Сергија*, бившег архиепископа Херсонског и Одеског. Новизабрани митрополит Сергије рођен је у Тули 1820. године, те је према томе сада стар 73 године. Као двадесетогодишњи младик ступио је у московску духовну академију, где је након четир година довршио прописане науке. Пуних 16 година након свршених наука није остављао Москве, но је у њој био и професором и ректором поменуте академије. 30. децембра 1860. год. био је посвећен за епископа и тада му је поверена епархија курска и бјелгородска у управу. Њоме је управљао до 11. јануара 1880. год. Тада поста архиепископом казанским. 22. августа 1882. западе га кишиневска епархија, а 12. јануара 1891. постаде архиепископом херсонским. Архиепископска служба митрополита Сергија за пуне 32 године одликује се плодношћу трудовима и подвизима на корист руске православне цркве. Особиту позорност је обраћао на подизање св. храмова, на побољшање духовно-учебних завода, а понајглавније на постојано сазидање народа. Његове проповеди, које су штампане у засебним књигама или у часописима, одликују се својом врсношћу. Осим тога митрополит Сергије написао је велик број чланака учено-богословског садржаја, у којима се манифестује његова начитаност и необична логичност у доказима, а осим тога одликују се ти радови лаким и разумљивим стилем. Л. Б.

— (Црквено сједињење старо-католика са православном црквом.) Руска богословска комисија, која се састоји из финландског архиепископа *Анголија*, дворског протојереја *И. Л. Јанишева*, архимандрита *Бориса*, протојереја *П. Смирнова* и професора *А. Л. Кутанског*, *И. Е. Троицког* и *В. Вологова*, која је концем лабске године састављена да изради услове, под којима се могу старо-католици примити у црквену заједницу, — свршила је већ своју задаћу и предала је своје записнике св. синоду. Записнике ће разгледати св. синод и са својим закључком ће их испратити свима православним

источним патријарсима и мајнском старо-католичком архиепископу. Л. Б.

— (Родољубиви бугарски Трновски митрополит Климент) како бугарске новине пишу, осуђен је 12. јула о. г. на вечно прогонство. Осудио га је трновски окружни суд. Он је жртва садашње државне владе бугарске. Неки велe, да ће јадни архијереј дане свога прогонства да проведе у Риљском манастиру, а неки опет тврде, да ће отићи у Русију. Л. Б.

ЧИТУЈА.

— (Стеван Кукић) *парох у Бунићу*, преминуо је 23. августа о. г. у Јошанима код свога зета учитеља *Ј. Вурдеље*. Покојник се родио у селу Главици 1825. године, а рукоположен је 1852, те је најпре био капелан код тадашњег проте Рајачића, а после га је епископ Лукијан Николајевић поставио за пароха у Бунићу, где је до смрти служио верно цркви и народу. Погребен је 24. авг. уз живо саучешће свештенства и народа. Опроштајну реч говорио је покојнику свештеник Будисављевић. Нека је вечан спомен преминулом пароху Стевану Кукићу!

НОВЕ КЊИГЕ.

— *Извештај о православном богословском заводу у Задру, за школску годину 1892—93.* — Година XV. — Задар, печатња Шпира Арталe 1893. — 8-на, стр. 72.

Ово је садржај овога „Извештаја“: *Први дио*. На 42 стране расправа: „О историји новозавјетног канона“, из предавања по Изаговици, од Р. — Некролози: Душану Кнежевићу, гимназисти VI. разреда, и Душану Перавићу, слушаоцу богословије у Задру. — *Други дио*. Православни богословски завод: А. Управитељ завода (Његово Преосвештенство Госп. *Др. Никодим Милаш*, епископ далматински и истријски); — Б. Наставничко особље (и то: 1. јеромонах Никанор Ракетић, 2. синђел Серафим Калик, 3. пресвитер Стеван Јавор, 4. јерођакоп Кирил Митровић, и 5. Рикард Антуновић, учитељ енологије); — В. Преглед предавања; — Г. Библиотека (која броји 2883 наслова у 5074 књига и свезака); — Д. Главније наредбе; — Ђ. Летопис; — Е. Слушаоци богословије; — Ж. Приправници за богословију; — З. Статистички преглед богослов. завода и семеншта.

По статистичком прегледу било је шк. године 1892³/₄ у све четири године богословије свега 24 слушаоца, и то 14 редовних, 9 ванредних и 1 приватан, од којих су 10 били стипендијети и толико у семеншту, а 14 ван семеншта. — Бд петорице из IV. године положила су тројица испит. — По епархијама било је богословаца: из далматинске 11, из боко-которске 5, из осталих 8. — Приправника за богословију било је: при задарској гимназији 20, у Стејановцима, и на месту личног помоћника пароха руског Василија Кретића. — Свршени богослов Јован Јовановић одређује се за администратора парохије у Брестачу. — Припуштају се к полагању стечајног испита свештеници: Јефтимје Матић, Симеон Аранички, Јован Протић и Евгеније Дамјанов,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

при которској и дубровачкој гимназији 9, свега 29. — Слушалаца богословије и приправника било је свега 53. —

— Die Bedeutung des Demetrios Chomatianos für die Gründungsgeschichte der serbischen Autokephalkirche. Von Dr. phil. Dušan Ružić aus Gros-Beckerek (Ungarn). — Jena, G. Neuenhahn Universitäts-Buchdruckerei 1893. — 8-на, стр. 47.

Наслов је овој књизи српски: „Значај Димитрија Хоматијана за историју оснивања српске самосталне цркве“. Књига је изашла у Јени на немачком језику и посвећена је Његовој Светости, преузвишеном господину *Георгију Бранковићу*, српском Патријарху. Ову расправу написао је *др. Душан Ружић* приликом промоције своје за доктора философије на универзитету у Јени.

ОГЛАСИ.

Ш. С. 108. ex 1891/133. ex 1893.

163. 2 3

СТЕЧАЈ.

Да би се звање главног школског референта српских народних школа, које је смрћу пок. Др-а Ђорђа Натшевића упражњено остало, у своје време понунити могло, расписује се овим стечај на то место.

Главног школског референта бира срп. прав. нар. цркв. сабор и подноси Његовом Величанству ради највишег потврђења.

Главни школски референат је извештавајући срп. прав. нар. цркв. Школског Савета и води непосредни надзор над свим основним и повторним српским народним школама као и оним вишим учевним и просветним заводима, који уживају потпору из нар. цркв. фондова.

Плата је главног школског референта 2000 фор. годишње, 300 фор. у име стана, 400 фор. у име путних трошкова и десетогодишња повишица од 150 фор., и после 30 год. службовања пензија постигнуте плате.

Натецатели имају своје, сведоџбама о свршеним наукама и евентуално досадањем службовању своје обложене молбенице срп. прав. нар. цркв. Школском Савету до 15. октобра о. г. по стар. кал. поднети.

Из седнице срп. прав. нар. цркв. Школског Савета, држане у Карловцима 30. јула (11. августа) 1893.

Г е о р г и ј е
Патријарх.

СТЕЧАЈ.

156 3—3

Расписује се стечај на оставком упражњено место *учитељице* на српској вероисповедној женској школи у *Дивљашу*. Редовна је плата у готовом новцу 300 ф. а. вр., 12 метара дрва за огрев и потребу, слободан стан за сада из једне собе, а кроз 8 недеља нов диван стан са две собе, кухињом и јестичаром, банта 400□ хвати поред новог стана, и ван села 1/2 ланца. Изабраној учитељици спада у дужност, све законом прописане предмете предавати.

Рок стечају је 26. септембра, када ће се и избор обавити.

У *Дивљашу* 22. августа 1893.

Школски одбор.

Број 18. ex 1893. Епархијски Школски Одбор у Карловцу.

СТЕЧАЈ.

159 2—3

Расписује се стечај на *учитељско мјесто* на српској вјероисповедној школи у *Дубици*. Плаћа је учитељу 300 фор. на годину, стан, огрјев и банта, а дужности према Школској Уредби. Рок је за пријављивање мјесец дана после је првог уврштења овога стечаја и то се ваља пријавити овоме Епархијском Школ. Одбору.

Из сједнице Епархијског Школског Одбора, држане у Карловцу 17. (29.) августа 1893.

Михаило,
Епископ.

СТЕЧАЈ.

162 2—3

Овим се расписује стечај на једно стипендијско место из закладе народног добротвора *Стевана Николића* и сестре му *Василије*.

Стипендија ова износи годишње 126 фор., а могу је добити ученици средњих школа. Првенство имају рођаци покојног добротвора и његове сестре.

Молиоци имају да поднесу: 1. Крштено писмо. 2. Сведоџбу од последње школске године. 3. Лекарску сведоџбу о здрављу и накаламљеним богињама. 4. Сведоџбу о сиромашком стању. 5. Сродници имају још да докажу своје сродство.

Рок стечају истиче 30. септембра о. г. по ст. к.

Из седнице црквеног одбора срп. правосл. црквено-школске општине,

У *Новом Саду* 19. (31.) августа 1893.

Мита Ђорђевић,
перовођа.

Стеван Јефтић,
председник.

Е. Но 669. ex 1893/К. 588.

160 2—3

СТЕЧАЈ.

На упражњено *парохијско место* у *Сирингу* овим се отвара стечај.

Примећује се, да интеркалар траје до 1. марта 1894. године.

Стеченици имају своје инструктиране молбенице путем својих предностављених власти до 30 септембра о. год. потписаној консисторији поднети.

Из конне седнице држане у Тамнивару 24. август 1893 год.

Епархијска консисторија тамниварска.

СТЕЧАЈ. 165 1-3

Овим се отвара стечај за *учитељицу* на четве-
роразредној женској вероисповедној школи у *Сри-
Неузину*.

Плата је у готовом новцу 300 фор. а. вр.,
у име школ. послуге 30 фор. а. вр., у име на-
чала 5 фор. а. вр., шест хвати тврдих дрва за
себе и школу, слободан нов стан са 2 собе,
предсобљем итд. и бантом у износу од 200□^о.

Изабрана учитељица дужна је све на основу
закона одређене предмете деци предавати као
и ручни рад, и с децом св. богослужење похађати.

Оспособљене учитељице, које желе ово место
заузети, имају своје молбенице са пукним све-
доцбама снабдевене до 26. септембра 1893. год.
школском одбору поднети. Истога дана ће се и
избор обавити.

Изабрана учитељица добиће у име путна
трошка 10 фор. а. вр.

Из седнице школ. одбора држане дне 2. септ.
1893. у *Српској Неузину*.

Школеки Одбор.

1-1 164 Нови Сад, септембра 1893.

П. Н.

Пошто сам дозвоао да су све српске цр-
квене општине налог добиле, да нове печате
(штамбиле од каучука) набавити морају, то
сам тако слободан моје посредовање за на-
бавку истих препоручити.

Осим штампала, које у разним израдама
као и са светим сликама, исто тако наба-
вљам и печате на тучу резане, марке (Sie-
gelmarken) за писма, све тачно израђено и
под мојом гаранцијом.

Моје услуге препоручујући остајем с
поштовањем

Леонидас Стерио,

у српској задруги за међусобно помагање
и штедњу.

Е Но 659. ex 1893/К. бр. 582

161 2-3

СТЕЧАЈ.

На уражљено место сист. протопресв. *каше-
лана* у *В. Бечкерек*у са којим је местом скоп-
чана плата од годишњих 500 фор. и еквивалент
од годишњих 150 фор. у име $\frac{1}{2}$ капеланске се-
сије.

Уједно се расписује стечај и за *Њако*нско
место при св. усненској цркви у *В. Бечкерек*у
са годишњом платом од 400 фор. и уживањем

$\frac{1}{2}$ *Њако*нске сесије у природи с тим додатком, да
ће изабрани *Њако*н за 1893—94. год. укљивати
саразмерну накнаду за $\frac{1}{2}$ сесије у новцу, пошто
је иста под закупи издата.

Стеченици имају своје инстурпиране молбе-
нице путем својих предпостављених власти до
30. септембра ов. год. потписаној консисторји
поднети.

Из конс. седнице држане у *Тамишвару* 24.
авг. 1893. год.

Епархијска консисторја тамишварска.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА

израђује по најновијој и старој системи, са гво-
зденим и дрвеним крунама хармонично удешена
звона, са гаранцијом на више година. Такође
прима горња звоноливица стара пукнута звона
на преливање.

Особито препоручује своја произведена и
одликована

ПАТЕНТИРАНА ЗВОНА,

која имају *дуго-
трајан, снажан
и дубоки звук*.
Једно овако зво-
но од 300 кила
наједначи се са
звучком од дру-
гих од 400 кила.

Даље *стубове
за звона од гво-
жђа, солидна и
врло лепа; звона
или шоље за са-
тове од метала*

као и све друге предмете од месинга и метала
што у ову струку спадају по најумеренијој цени.

Звона у тежини од 100 килограма на нижи,
као и врло добре шмрнове за локомotive баште
и за руке могу се на стоваришту увек готових
добити

Поруџбине израђује брзо и тачно

АНТОН НОВОТНИ,

Темишвар, Фабрика.

137 4-6

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угареку, Босну и Хер-
цеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину
5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Српској Манастирској Штампарији а остали рукописи
уредништву „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 новч. од једног реда сит-
них слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа: Манастирске Српске Штампарије у Новом Саду.